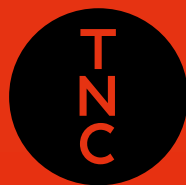

TEATRE NACIONAL
DE CATALUNYA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

ELS JOCS FLORALS DE CANPROSA

Santiago Rusiñol

Adaptació i direcció
Jordi Prat i Coll

Direcció musical
Dani Espasa

Coreografia
Montse Colomé

Escenografia
Laura Clos "Closca"
(Set Up Design)

Vestuari
Montse Amenós

Il·luminació
David Bofarull

Disseny de so
Lucas Ariel Vallejos

So
Santi López

Repetidor
Gregori Ferrer

Caracterització
Ignasi Ruiz

Ajudanta de direcció
Ester Villamor

Ajudanta
de coreografia
Ana Domínguez

Ajudant
d'escenografia
Sergi Corbera Gaju
(Set Up Design)

Ajudanta de vestuari
Carlota Ricart

Alumne en pràcti-
ques de l'Institut del
Teatre de la Diputa-
ció de Barcelona
Josep M. Parcerisa
(direcció)

Alumna en pràcti-
ques de l'ESAD
de l'Institut del
Teatre de la Diputa-
ció de Barcelona
Patricia Albizu
(vestuari)

Alumna
en pràctiques
de l'Escola Thuya
Sonia Marqueño
(caracterització)

Oient
Ryan Francis

Fotografia muntanyes
de Montserrat
Oriol Alemany

Producció
**Teatre Nacional
de Catalunya**

REPARTIMENT

Clara Altarriba
Lluïseta

David Anguera
Quimet

Albert Ausellé
Secretari

Rosa Boladeras
Srta. Floresta

Jordi Coll
Ramon

Ana Domínguez
Raimunda

Francesc Ferrer
Tonet

Oriol Genís
President

Àngels Gonyalons
Sra. Ramona

Oriol Guinart
Riutort Tallavent

Jordi Llordella
Mossèn Pere Catarineu

Anna Moliner
Maria

Albert Mora
Joan Dolcet

Albert Pérez
*Sr. Nofre / August
Coca i Poncem*

Mireia Piferrer
Sra. Eulàlia

Kathy Sey
Júlia

Yolanda Sey
Núria

Músics
Joan Aguiar
(violí / guitarres)

Dani Espasa
(piano / acordió)

Gregori Ferrer
(piano / acordió)

Martí Hosta (bateria /
percussions)

Xavier Lozano
(instruments
de vent)

Dick Them
(baix /
contrabaix)

Cor

Lorena García
Oriol Guimerà
Mariona Llobera
Alba Quinquillà
Queralt Sales
Víctor Vilca

Construcció d'esce-
nografia
Pascualín
Taller Jorba-Miró Scp
Zero4uatre (detall
04 SL)
Equips tècnics i de
gestió del TNC

Confecció de vestuari
Taller Goretti

Agraïments
Oriol Alamy
Ferran Manau
Alejandro Coronado
Quim Rutllant
(sardanista)
Dagoll Dagom
Lluïsa Cunillé
Enric Gallén

Agraïments especials
Jamones El Charro
Gramona

Vols saber-ne més?

Escaneja el codi QR o ves a www.tnc.cat
i hi trobaràs materials complementaris i altres
enllaços d'interès:

Margarida Casacuberta, «Els Jocs Florals
de Canprosa, de Santiago Rusiñol: una
obra en uns temps socialment
vulsos», pròleg a *Els Jocs
Florals*, Arola Editors / TNC, 2018.

Josep M. Domingo, «Barcelona i els Jocs
Florals: literatura, modernització
i representació col·lectiva»,
a *Barcelona i els Jocs Florals*, 1859.
Modernització i romanticisme, Josep
M. Domingo (ed.). Barcelona: Ajuntament
de Barcelona, Institut de Cultura, MUHBA
Museu d'Història de Barcelona, 2011.

Santiago Rusiñol, opuscle amb ocasió
de l'Epicentre Rusiñol. TNC, 2018.

Text publicat: Arola Editors i TNC
(En venda a les taquilles del TNC
i a www.tnc.cat)

Llibret d'estrena a 3 €
(En venda al personal de sala mentre
l'espectacle estigui en cartell)

Publicacions L'Avenç i TNC
Teatre polèmic de Santiago Rusiñol

Publicació Edicions de 1984 i Institució
de les Lletres Catalanes
El fugitiu que no se'n va. *Santiago Rusiñol
i la modernitat*, de Raül Garrigasait

Clubs de lectura Llegir el teatre
TNC/Biblioteques públiques de Catalunya

04/10/18
— 11/11/18

Sala Gran
+12 anys

Durada
**2 hores i 50 minuts,
amb entreacte inclòs**

#elsjocsfloralsdecaproa
#laculturaensfacrèixer

Jordi Prat i Coll, Adaptador i director

Quan vaig començar a endinsar-me en el món de Canprosa amb la idea de fer-ne una adaptació, vaig anar a petar a un text de Santiago Rusiñol destinat a l'Orfeó Català, *Cançons del poble*. En aquell text, s'hi llegeix entre línies que si nosaltres no cantem les nostres cançons, «nascudes entre pins i banyades per la bromera del mar», potser arribarà un dia en què ens faran falta i no les tindrem. I com qui no vol la cosa, van començar a ressonar dins meu moltes cançons. De tot tipus: les de l'esplai, sardanes, cuplets, cançons tradicionals... A partir d'aleshores, ja no vaig poder veure Canprosa sinó com un espectacle musical nostrat. Un espectacle de varietats que, com la figura mateixa del pintor i dramaturg, havia de ser popular i molt eclèctic; i que se servís de l'humor i la ironia per poder riure de la nostra idiosincràsia. Calia jugar amb els nostres arquetips, amb el nostre imaginari i amb la nostra simbologia. I fer-ho sense prejudicis. Perquè fer comèdia d'allò que un estima és reforçar una societat segura d'ella mateixa. A Rusiñol, en el seu dia, els seus no li ho van saber entendre i d'altres, perdonar.

«Per estimar Catalunya, la cal riure»

L'espai proposat per Santiago Rusiñol als seus *Jocs Florals de Canprosa* és un envelat i en un envelat, aleshores, ara i sempre, hi pot passar de tot. Shakespeare deia que el món és un escenari, doncs nosaltres hem volgut que l'espai de l'envelat fos el nostre món: un lloc proper i mític on, amb plena llibertat, un grup d'artistes s'hi endinsarà per passar per un reguitzell de teatralitats i musicalitats aparentment discordants que van de *Me gustas mucho* a *La Moreneta*, de *La Marieta de l'ull viu* a una descoberta deliciosa com *Ai, ai, ai* de l'Enric Morera (amb lletra del mateix Rusiñol). Al nostre envelat, com en aquella plaça de Peter Handke, tot és possible que hi passi i quan tot és possible que hi passi i a més comptes amb uns còmplices artístics inspirats, pirats, disciplinats i generosos, les picades d'ullet a tot tipus d'expressions escèniques d'aquí i d'arreu ens han sortit

com bolets: Pitarra, Santos, Marthaler, Berlanga, Arribas, Pirandello, Beyoncé, Marsillach, Les Teresines, Joglars, Platel, Albertí, Bausch, esbarts dansaires, sardanistes, cors Clavé, *Dirty Dancing*, Scola...

Al mateix temps, però, no ens hem oblidat de representar *Els Jocs Florals de Canprosa* íntegrament sinó que la comèdia de Rusiñol, una de les més primerenques, s'ha vist ampliada amb altres textos del mateix dramaturg. No hem volgut cenyir-nos, tampoc, a un temps concret sinó precisament fer una festa teatral que balli en el temps, hem volgut divertir-nos (i molt!) i fer que les resonàncies abastessin molts matisos, des del Paral·lel de principis del segle xx fins a estereotips teatrals contemporanis. Des de fer una Quina fins a recrear una cerimònia de Jocs Florals ortodoxa. Passem per molts registres, per molts canvis de codi i ho fem perquè hem volgut jugar a fer teatre i fer *teiatru*. Hem deixat que en aquest món que és l'escenari, gràcies al poder de convenció que té, hi aflori poèticament la realitat que vivim. Som Canprosa. Que cadascú interpreti el que vulgui. Perquè aquest espectacle no va només d'uns personatges tocats per la poesia; aquest espectacle no va només d'una corrup-tela de jocs florals envilit per un determinat catalanisme; aquest espectacle no va només d'un atac a la mala gestió, ús i perversió de determinats fets cultural que haurien de manifestar-se lliurement sense prismes polítics. Aquest espectacle va, transversalment, de la nostra gent, de la nostra tradició, del que érem, del que som. Una tradició que és tant jocflorallesca com xarona com tan bé analitza Àngel Carmona en el seu llibre *Dues Catalunyaes* i, si es vol, va d'una tercera Catalunya i d'una quarta i d'una cinquena. Va d'un grup de gent «malalts de poesia» que canten cançons «nascudes de l'aspror de la terra, de la salabor del mar». És des d'aquest amor musical de pertinença a un territori que ens hem posat la barretina. Rusiñol ens ho serveix en safata. La seva comèdia és oportuna. I és des d'aquí que hem xalat de valent amb l'enginy de les rèpliques i la perspèctiva d'aquest homenot. És des d'aquí que hem gaudit alçant el porró. I és des d'aquí que ens hem dit que, caso'm l'os pedrer, que per «estimar Catalunya, la cal riure».

Margarida Casacuberta, «*Els Jocs Florals de Canprosa*, de Santiago Rusiñol: una recepció polèmica en uns temps socialment i políticament convulsos», pròleg a *Els Jocs Florals de Canprosa*, Arola Editors / TNC, 2018.

Poetes contra versaires

La nit del dimarts 29 d'abril de 1902 es va estrenar al teatre Romea de Barcelona una comèdia en un acte original de Santiago Rusiñol que

havia tornat a posar a l'expectativa, des de la seva mateixa aparició en cartell i gràcies als rumors que venien de Mallorca, on Rusiñol la va escriure i la va oferir com a primícia a la tertúlia del poeta Joan Alcover, els diferents sectors culturals catalans del moment. Amb *Els Jocs Florals de Canprosa*, Rusiñol aportava el seu peculiar gra de sorra a la polèmica entorn de la institució jocfloralista i abordava de ple un dels temes més disputats en els ambients literaris del tombant de segle. La ja indiscutible popularitat de l'autor i el fet d'utilitzar les taules escèniques com a plataforma d'una excel·lent paròdia sobre el funcionament dels nombrosos certàmens literaris que se celebraven arreu de la geografia catalana, per força havien de provocar una reacció, malgrat que divergent, unànime. Comentaris, rèpliques i contrarèpliques van ocupar les pàgines de bona part de la premsa barcelonina i comarcal en uns moments en què la festa de les lletres catalanes experimentava una nova fase d'expansió directament relacionada amb la transformació del catalanisme en una alternativa política real. De la mateixa manera que els nombrosos certàmens locals i de barri creats entre la dècada dels vuitanta i la dels noranta del segle XIX havien esdevingut importants plataformes propagandístiques de la doctrina regionalista, el tombant de segle i els primers anys del segle XX van presenciar també la instrumentalització política dels Jocs Florals. Així, la tradicional institució i els grups ideològics que se'n servien van ser objecte d'un clar procés d'identificació, amb la qual cosa qualsevol atac als Jocs podia ser instantàniament interpretat com un atac al catalanisme. D'altra banda, durant aquests anys s'insistia en la necessitat d'introduir algunes importants reformes en els Jocs Florals i certàmens literaris. A diferència de la posició adoptada pel primer modernisme, sobretot pels sectors més radicals, que tenia en els Jocs una de les seves principals bèsties negres, es tendia majoritàriament a defensar, abans que l'expedició

definitiva del certificat de defunció de la festa, la seva modernització. La «dissolució» del modernisme en el catalanisme, que es va fer sobretot palesa arran de la crisi finisecular, es traduïa, entre moltes altres coses, en un equilibri de les diferents actituds que adoptaven modernistes i catalanistes davant dels Jocs Florals. Si els primers reconeixien la significació emblemàtica de la institució en el procés de «regeneració» de la llengua i de la literatura autòctones i, sobretot, el procés de «renacionalització» de Catalunya, els sectors més afins al catalanisme conservador havien acabat assimilant els nous corrents estètics que el modernisme havia adaptat a la literatura catalana. La conseqüència més immediata d'aquesta fusió va ser la generalització de la campanya a favor de la renovació del funcionament intern de la festa per tal de transformar una institució considerada anacrònica i fossilitzada en una plataforma propagandística que encaixés com una peça més en l'engranatge del camp literari català, sense perdre, això no obstant, el contingut polític.

Cal situar la creació, estrena i posterior recepció d'*Els Jocs Florals de Canprosa* en aquestes coordenades històriques i culturals. La comèdia constitueix una síntesi perfecta de les idees i de la posició que, davant de la institució jocfloralasca, havia

defensat des de sempre i amb una total coherència Santiago Rusiñol. Una posició mig burleta mig respectuosa, però fonamentalment crítica, que resulta de la confluència, en la personalitat artística i literària de l'autor, de diferents tradicions culturals que es manifesten amb més o menys intensitat segons el tipus de projecte que es troba en cada cas darrere de l'activitat pública de l'artista.

Això no vol dir que Rusiñol es deixés portar cap a una banda o cap a l'altra de manera indiscriminada, però tampoc no es pot negar la capacitat de Rusiñol d'atorgar una dimensió programàtica a la seva obra i adaptar-la a necessitats concretes; una capacitat que l'havia convertit, durant els anys del final de segle, en la figura emblemàtica del modernisme.

La total assumptió d'aquesta imatge per part de l'artista va relegar durant uns quants anys a un terme secundari el llast que havia deixat en la seva personalitat la tradició costumista, humorística, xarona i típicament barcelonina de la qual provenia per entorn familiar i formació cultural. Per això, durant l'època de màxima eufòria del modernisme com a moviment, era l'intel·lectual modernista, el regenerador de la societat a través de la modernització cultural, qui adoptava una posició clarament reformista en relació amb els Jocs Florals i intentava integrar-los —ho havia intentat en diverses ocasions des de dins i des de fora de la institució— en el projecte ideològic i cultural modernista. Ara bé, l'any 1902, quan el modernisme havia quedat en part assimilat al catalanisme, quan alguns dels seus principals valedors, com Raimon Casellas, havien accedit a convertir-se en intel·lectuals orgànics de la Lliga Regionalista i la imatge de Rusiñol començava a ser qüestionada fins i tot pels mateixos que havien contribuït a crear-la, qui va parodiar els certàmens literaris ja va ser el dramaturg que estrenava al Romea, que s'havia fet popular per l'humor i el costumisme de les seves darreres obres i per la polseguera que aixecaven algunes de les seves produccions més polèmiques. L'artista que, malgrat haver trencat simbò-

licament amb la societat i haver propugnat un art només per a iniciats en obres com *Oracions* (1897), *Fulls de la vida* (1898), *Els caminants de la Terra* (1898), *L'alegria que passa* (1898) o *El jardí abandonat* (1900), començava a descobrir en la popularitat un valor també digne de l'art, sobretot perquè, com acabava de demostrar Émile Zola amb el seu «J'accuse!», l'artista modern continuava tenint una funció dins la societat.

L'abast real de l'assimilació entre Jocs Florals i catalanisme que es va produir durant el tombant de segle queda reflectit en la recepció crítica d'*Els Jocs Florals de Canprosa* en els diferents ambients polítics i culturals del moment. La paròdia que va fer Rusiñol dels certàmens jocfloralescos va desconcertar l'opinió pública i va provocar tot un seguit d'adhesions vehements i de reprovacions abrاندades a l'actitud de l'autor, que tothom va interpretar com a anticatalanista, encara que, en realitat, no quedava del tot clar. Perquè Santiago Rusiñol, amb *Els Jocs Florals de Canprosa*, es limitava a constatar que la via de la normalització i la modernització del fenomen literari a Catalunya no passava pels Jocs Florals, sinó per mecanismes propis d'un mercat modern. És la mateixa estructura de l'acció dramàtica, d'una simplicitat extraordinària, la que abona aquesta interpretació.

La comèdia, que es recrea en l'accentuació dels clixés més característics del funcionament dels certàmens literaris, organitza l'acció a l'entorn d'un triangle amorós que potencia, igualment com en la producció dramàtica anterior

de Rusiñol, una lectura en clau simbòlica. El conflicte protagonitzat per Tonet, Maria i Ramon configura un triangle que incorpora un triangle paral·lel que situa la Poesia (amb majúscula) en el vèrtex principal (Maria) i, en els oponents, les dues concepcions del poeta en pugna tot al llarg de la comèdia: el poeta-versaire (Tonet) i el poeta-sacerdot (Ramon). Els Jocs Florals són el feu dels Tonets, dels versaires, de les «reines» de la festa postisses, de les Bases de Manresa desvirtuades i dels abrاندats «companys de causa».

Amb *Els Jocs Florals de Canprosa*, Rusiñol aportava el seu peculiar gra de sorra a la polèmica entorn de la institució jocfloralesca.

ACTIVITATS — ELS JOCS FLORALS
DE CANPROSA

Exposició Estat d' excepció.

Canprosa l'any 1902

Vestíbul principal
04/10/18 – 31/12/18

Conversa de Jordi Prat i Coll amb Albert Lladó

Bibl. El Clot – Josep Benet
08/10/18, 19 h

**Introducció a l'obra Els Jocs
Florals de Canprosa**

TNC
25/10/18, 19 h
09/11/18, 19 h

**Presentació Els Jocs Florals de Canprosa
i Teatre polèmic de Santiago Rusiñol**

Llibreria Calders
16/10/18, 19.30 h

Col·loqui amb Joan Esculies

Sala Gran
19/10/18, després de la funció

Le bal (Ettore Scola, 1983)

Cicle Per amor a les arts
Filmoteca de Catalunya
30/10/18, 17 h

PROPERES ESTRENES

10/10/18 — 14/10/18

Tebas Land

Sergio Blanco
Sala Petita

18/10/18 — 04/11/18

Nomás una vegada

Marta Buchaca
Sala Petita

24/10/18 — 18/11/18

Kassandra

Sergio Blanco
Sala Tallers

CAFETERIA
RESTAURANT
DEL TNC

Àmplia varietat de
montaditos i entrepans.
Tapes per compartir que
canvien segons mercat.
En els espectacles amb
entreacte, menú Express,
Bon Vivant i Bon Vivant
Vegà per trobar-s'ho
tot a punt a l'entreacte
(imprescindible reserva
prèvia). Reserves:
933 065 729.

Patrocinador

Damm
Fundació

Protectors

Benefactors

Col·laboradors

